

MAGYAR KURIR

Bétsből, Redden, Mártzius' 2-dikán 1819.

Orosz Birodalom.

Az Északi Amerikai egyesült Státusokban néhány esztendőknél előtte egy társaság állott fel, melly már más országokra is sikeresen kiterjeszkedett, 's a' melynek sarkalatos szempontja, melyre egész iparkodással törekedik, az, hogy a' közönséges békességet miként lehetne az Evangélium' principiumai szerént fenn tartani. Sándor Császár ilyen levelet írt a' Londoni tudósítások szerént ezen Társaság' előülőjéhez —

„Aachenből, Október' 18-dikán, 1818-ban: Én gyönyörködve hallottam, Uraim! annak a' társaságnak felállítását, melynek principiumai, az állandó és közönséges békességnél elérésére céloznak. A' jónak roszszal való elegysége, melly az utóbbi történetekben szemléltetett, az isteni végzésnek határozásait, valamint a' kegyelemre úgy az igazságra nézve is bebizonyította. A' békességnek minden törvényes és eszközölthető módon való fenntartathatóságát, mint Keresztyénnek, ohajtanom kell. Mint keresztyén Fejedelem köteles vagyok azon időpontnak elközeledését siettetni iparkodni, a' midőn egygyik nemzetis kardot nem von több a' másik ellen, 's a' midőn a' népek hitanulnak a' hadakozásból. A' Keresztyén Hatalmasságoknak egygyetértése itt még eddig semmi némi megzavartatást nem szenvedett, és a' mi szent Hitünk sarkalatos' állatásain fundáltatván erős' állandóságra való legszebb kinezéssel biztat. Nem függ ugyan egészszen

az emberi hatalomtól az, hogy örökké való békességet állitson lábra: de lelki felemelkedésre indit annak megjegyzése, hogy az egész világra békességes indulat terjeszkedik ki, 's a' mérséklés és keresztyenség' lelke által vezéreltető egyesületek, elősegülhetik ezen békességes hajlandóságnak fenntartását 's kiterjeszkedését. Egyéb tekintetek mellett meg nem tagadhatom az Urak társasága' célzásától a' magam' szivemszerént való helybehagyását, a' nélkül mindazonáltal, hogy ebből valamelly egykezre való dolgozást lehessen a' társaság által ezen célra nézve elő vett eszközök eránt kihozni, mellyek felől semmi contróllom nintsen.“ — Ezt a' levelet, mint a' Londoni újságok erőssitik, a' Császár a' maga tulajdon kezével írta 's intézte *Marsden Robert* nevű lakoshoz, Londonba.

Az egész Orosz Birodalomban 765,063 fiú, és 692,545 leány, mindegygyütt 1,457,608 gyermek lett, 1816-ban, a' világra. A' fiú gyermekek' száma tehát egy tizedrészszel haladta felül a' leányokét. Meghalt 418,024 férjfi, és 402,359 asszony, mind egygyütt 820,385 személy; és így a' születtek' száma 637,225-tel haladta felül a' halottakét. A' fiú meghalt gyermekek között felénél több halt meg addig, míg öt esztendejét elérte volna (az asszony gyermekekről nem fordul elő ezen megjegyzés). A' gyermekek után legnagyobb volt a' halálzás a' 60 és 65 esztendők között való férjfiak között. — Az 1816-ban meghalt

emberek között általában vévén 64,777 ember ért 60 esztendő-t. Életjének 65-dik esztendejében 16,248 - tzen haltak meg; 70 - dik esztendejüket megérték 56,029-tzen. Felyül haladták 80 esztendejüket 14,967-ten; a' 90-vent 4105-tön; a' 95-töt 195-tön; a' 100-zat 689 - tzen; a' 105-töt 22-gyen; a' 110-zet 124-gyen; a' 115-töt 55-man; a' 125-töt 11-gyen; a' 130 - tizat 5 - tön. A' Penzai Eparchiában éppen 137 - dik esztendejében halt meg egy öreg.

Nem régen azt hirtették vala el némely írók, hogy Státustanátsos Kötzebue parantsolatot vett volna Sándor Császártól, hogy mennyen vissza Németországrol hazájába az Oroszbirodalomba. Kötzebue ezen hírt tsupa költéménynek nevezi.

Nagy Britannia.

Summázat a' Londoni levelekből:

— A' Státus' Obligatzióinak betse nagyon kezdett szállani. Febr. 11-dikén három nevezetes bankrotirozások fordultak elő a' Börsén. Mindezek még igen is nyilvánvanságosan mutatják annak a' feladásnak hibás voltát, melyet Finantziai Ministerünk, bankónknak és kereskedésünknek virágzó állapotja felől a' Parlamentum' elébe terjesztett (*Statesman*). — Febr. 11-dikén fényes ebédet adott Lord Wellington a' maga Minister társainak. Bonaparténak Kolossalis állóképe, melyet *Cánova* faragott, azon szála' pitvarába van felállítatva, a' hol az ebéd volt. — A' *Trinidad*i levelek szerént *Bolivar* vissza utazott vala az armádától Augusturába, 's a' *Camana* ostromlásában foglalatoskodó armádát Bermudezre bízta vala. A' Pácz Gerillásai három tanyájköböl kergették-ki a' Morilló seregeit; *Cedeno* is elkergette Tarralból 400 embereit. Az Independensek egy proklamatiót adtak-ki, melly szerént ők nem fogadtak-el a' Király' ajánlását a' Szövetséges

Hatalmasságok' közbenjárása cránt, és kinyilatkoztatatták, hogy addig nem lépnek semmi alkura, míg a' Király Veneczuela' függetlenségét meg nem esmeri. Új-Grenadát meghivta Veneczuela, hogy küldjön 55 Követeke Angusturába a' Congressusra. (*Morning Chronicle*).

Parlamentoni dolgok. — L. Liverpool Febr. 11-dikén a' felső ház' elejébe terjesztvén a' Frantziaországgal való pénzkötelezési 's az Aacheni dolgokat illető papirosoknak némely részeit, ennek alkalmatosságával jelentette Lord *Holland*, hogy szeretné tudni, hogy ezen irások között találatik-e a' Szent Szövetség nevezete alatt esmeretes Kötés, mivelhogy ő úgy hallotta, hogy az Austriai, Frantzia, Nagy Britanniai, Pruszszus, és Orosz Udvarok, szorosan eltökéllettek volna magokban, hogy ők sem az egymás cránt való költsönös állapotra, sem pedig arra nézve, melly őket más Hatalmasságokkal valamely tekintetben összeköti, el nem állanak azon szoros összsatsatolódás' sarkalatos feltételeitől, melly eddig minden közös foglalatoskodásaikban fennállott, és a' melly a' Fejedelmek között köttetett atyafiúi keresztyén szeretet kötele által még szorosabban összsatsatoltatott. Melyre nézve ő, Lord *Holland*, szeretné, hogy néki a' Minister ezen nevezetes tárgyra nézve valamely világosságot nyujtana. Tudniillik: mellyek a' kötelei annak a' *keresztyéni atyafi szeretnek*, mellyet az őt Hatalmasságok egymás között felállítottak? Külömböznék-e ezek azoktól a' szövetségi kötésektől, mellyek őket egyéb Státusokkal összsatsatolják? Ó. Uraságok úgy hallották, hogy köttetett volna egy ilyen Szövetség, melyre nézve kívánna tudni ő Urasága (Lord *Holland*) hogy ott találatik-e egyéb papirosok között ezen úgynevezett Szent Szövetségnek Aktája is, és hogy részesült-e ebben Nagy Britannia? —

Lord *Liverpool* úgy felelt, hogy Nagy Britannia az úgynevezett Szent Szövetségbe semmi részt nem vett. Ezen Kötést Párisban, azon Monarkhák irták alá, kik azt 1815-ben Ministereiknek legkissebb közbejövetele nélkül kötötték, 's midőn az Nagy Britanniaival azután közöltetett, úgy találtatott, hogy abba ez, formázerént való módon nem állhat belé, mivelhogy Nagy Britannia' Constitúziójával ellenkezik az, hogy a' Princz Régens valamely Aktának a' maga nevét, az ő azért felelettel tartozandó Ministerének közbejövetele nélkül, alája írja, mint a' több Hatalmasságok. Ezen akadályt a' Régens Princz a' Hatalmasságoknak tudokra adatván, egyszersmind az is megjelentette nékik, hogy egyébránt, a' mi ezen Kötésnek principiumait nézi, ezek Nagy Britannia'nak principiumaival is tökéletesen megegyeznek. —

Lord *Holland* ugyan tovább is sürgette, hogy szeretné legalább valami továbbbi magyarázatot hallani a' Minister-től ezen Szövetségi Kötés principiumairól: hanem L. *Liverpool* semmire jobban ki nem bocsátkozott, 's megmondotta egyenesen, hogy a' Parlamentum semmi olyan kötésnek közöltetését nem kívánhatja, a' melybe Nagy Britannia telyességgel nem részesült.

Spanyol Amérika.

A' Ney-Yorki levelek szerint, *Chiliben* a' Királyi seregek már az utolsó tanjájakat *Conceptiont* is oda hagyták, minekutánna minden ott lévő erősségeiket elrontották. Mondják, hogy *San Martin* letette Chiliben a' fő vezérséget, melly, ha igaz, gyaníthatóképpen azért történt, hogy nem reménli, hogy ott mostanság az ellenséges seregekkel szembe kelljen szállani. — Artigas-külömbkülömb helyeken szerentsés volt a' Portugallus seregek ellen Montevideo' vidékein. *Morilló* pedig a' Terraferma-vá-

rosait nagyobbadon oda hagyván, seregeit az *Oronoco* felé gyűjtötte össze.

Az egyenesen Buenos-Ayresből jött iudósítások szerint a' *Chili* Fő Direktora *O-Higgins* hivatal szerint való hírdetést adott ki, melly szerint a' *Mária Izabella Királyné* nevű Spanyol Fregát, melly a' Májusban Kadiksból kivezett 's *Lima* felé utazó szállító-hajókat kísérte, de azoktól elszakadván a' *Talcahuano*i kikötőhelybe evezett vala be, ott az Independensek *San Martin* és *Lantaro* nevű hajóik által a' múlt Oktober' 28-dikán meglepetett, és elfogattott.

Azon *Horatio* és *Curatio* nevű Fregátok, mellyeket az Independensek az Északi Amériakai egygyesült Státusoktól vásárlottak, a' múlt November' 12-dikén szerentsésen megérkeztek a' Buenos-Ayresi kikötőhelybe.

Mikor ezen legújabb tudósítások Amérikából Európa felé útnak indultak, az a' hír szárnyalt *Jamaika* szigetén, hogy a' Terrafermai Spanyol Királyi Generalis *Morillo*, egy felettébb vakmerő verekedésben, a' hol szörnyű nagy vesztés után végezetre tsakugyan az Independensek győzedelmeskedtek, maga *Morillo* is elesett légyen. — (De erre a' tudósításra azt mondja az Austriai Beobachter, hogy a' *Morillo*' eleste már talám tizenkétszer is elhíreltetvén, nem lenne tsuda, ha ő, még most is fel találna támodni).

C h i n a.

A' Császár letette sőt nyoltz esztendeig tartó számkivetésbe is küldötte a' maga *Sung Ta-Jin* nevű Ministerjét, azért, hogy azt erőssítette, hogy a' mostanság ott uralkodott nagy szárazság a' Császár akaratjából történt volna. Anyiban mindazonáltal kegyelmesen bánt velle a' Császár, hogy előre megígértene ki, hogy, ha ezen nyoltz esztendő alatt

megjobbítja magát, azután ismét lehet Minister.

B e l g i u m.

Brügge városából írják, hogy ezen városnak templomaiban a' Politzia a' Genti volt de onnét eltávozott 's azóta Frantziaországban tartózkodó Püspökök neve 's petséje alatt kiadatott *Böjti parantsolatokat*, valamint tavaly úgy az idén is, elfoglaltatta 's elvétette.

Svéczia és Norvégia.

A' *Stockholmból* Febr. 5-dikén indult tudósítások szerint, ott oly ritka tulajdonságú tél volt, hogy rendkívül való természeti következéseit várják. Még 14 nappal is annak előtte, a' 70 grádustryra fekvő Laplandus vidékeken nem esett volt semmi hó; szép és meleg napok jártak; a' mezők kopaszon állottak. *Stockholmnak* vidékein Febr. 1-ső napján esett legelőször hó ezen télen: de egyszerre annyi is esett, hogy térdig ért, 's hideg is, nem igen nagy de még is annyi következett rá, hogy a' szánnak hasznát kezdték venni.

Stockholmban egy 19 esztendő s hajadon addig olrasta a' Haramia és Risirtet historiákat, hogy megtéholyodott 's téholyodottságát egyebek között az által mutatta ki, hogy oly czédulákat készített 's széllesztett-el az utzákon, mellyek által a' *Stockholmi* lakosokat megintette, hogy vigyázzanak, mert nagy tolvaj bándák fognak rájok ütni, melly által a' várost sokáig rettegésben tartotta, mind addig, míg végezetre a' Politzia kitanulván, hogy honnét szármozzanak az inté czédulák, a' valóságot egy hirdetés által közönséggé tette, 's a' közönséges félelmet ily módon eloszlatta.

Német Ország.

Summázat a' Bavariai újságokból. — A' Dietai beszédek' folytatása: — „Már tsak az a' feltétele is az első kamarának (így folytatja szavait *Häcker*, az Első Titoknok), hogy fordulhat oly

idő elő, a' melyre nézve az első kamarának a' másodikra nézve ily kifejezésekkel kellett élni: hogy, *ha a' második kamara mozgósága 's hánykodásamiatt a' thronus veszedelembé találna forogni, ekkor az első kamara le-szen az a' gát, a' melly ezen hánykodás ellen a' tronust védelmezni fogja, hogy el ne éretlessék azon magas pollzon, melyre helyhezeltve van* — már tsak ezen feltétel is, mondom, nagyon megbántó. Ezen szavak nagyon megalacsonyítják a' világ előtt ezen gyülekezetet. Nem kell elmellőzve tekintelnünk az első kamara' irásában ezen szavakat, hogy az Ország' Tanácsosai egész munkásságának annak kell lenni, hogy az alsó kamara hánykodása' elejébe gátat tegyen, hogy a' tronusig ne érhes-sen. Nem *abstracto* van itt a' beszéd, hanem *concretumabban*. Talán tsak nem menti egygyikünk is az első kamarát azzal, hogy ezen szókat az Angliai alsó házról, vagy a' Frantziaországi követek' kamarájáról, vagy valamely Európai más alsó házról mondja? itt egyenesen a' mi gyüleseinkről van szó? Itt *in concreto* mondattatik, egyenesen a' mi Királyunkhoz intézette mondatik, 's az egész világ előtt mondatik, hogy ha a' második kamarának hánykodással való nyomulása miatt a' tronus megrázkodna, ekkor az első kamara iparkodjék a' tronus' megmentésére gátat tenni. Feltétetődött tehát a' mi kamaránkban a' revolúziós mozgásnak megtörténhetése. De ne folytassuk tovább az ezen előre botosított feltételekből lehető követke-zéseket: el akarom azt is halgatni, hogy ezen minket érdeklő szavaknak valóságos értelme hangosan-pengő szóknak árjába van elrejtette; tsak megfordítom a' feltett mondat, 's majd ki fog tétizeni valóságos jelentése. Tegyük-fel, hogy a' második kamarának az a' principiuma lévén melly az elsőnek volt, czzel meg-

egygyezőlog készítette volna a' maga kö-
szönő irását a' Királyhoz, így neki azt
ekképpen kellett volna feltenni: Ha a'
Státusban a' Privilegiátusok' massája az
ösi jusoknak megtarthatására czélzó nyo-
makodással való hánykodásban megma-
radni akarván, annak nehéz ereje, mel-
lyet az emberi társaságot tompává tévő
erőnek lehet tartani, mint vezér princi-
pium az Uralkodónak bizodalma és a'
népnek törvényein épült kötések által
szereztetett társaságokban magát mutat-
ja: ekkor másfelől ezen második kama-
rában a' mi egész iparkodásunknak aa-
nak kell lenni, hogy ezen hatalmas gít
ellen, hánykodó rohanást, ezen kemény-
ség' ellenébe egy mozgó, az időnek lel-
kével előfelé siető 's jobbra meg jobbra
törkedő iparkodást tehessünk, azért,
hogy a' Monárkhához a' magas poltzig,
azon népek ohajtásai 's kérelmei eljuthas-
sanak, melynek szeretete a' tronus kö-
rül, hűséges szívekből 's kemény karok-
ból álló megvéheteilen sántzot formál,
a' végre, hogy az (a' thronus) valamint
a' külső úgy a' belső ellenségektől is
megsérthetetlen maradjon. — Most azt
kérdem: mi némű érzékenységet gerjesz-
tene egy ily felírás az Ország' Tanátsosai-
nak kamarájában? Mit mondanának ezek,
ha az ök' kamarája, mint minden jónak
akadalyoztatója a' nép és Király között
való gátnak lenni erőssítettne? Nem le-
het, hogy az ő megsérített méltóságok
és tekintetek fel nem zúdulna. Nékünk
is ki kell tehát betsülletünk' megsértet-
tetésének érzését nyilatkoztatnunk. De
kérdés, hogy miképpen lehet ezt kama-
ránk' méltóságához illő módon tseleked-
nünk? 's a' többi.

Egész resuítatuma végezetre ezen
horzszas vetekedéseknek a' lett, hogy a'
gyűlés' tanátskozásainak közönséges jegy-
ző könyvébe egy *Reservatumot* írtak-be.

V e l e n c z e.

Császár és Császárné ő Felségek Ka-

rolina Császári Fő Hertzegaszszornyal
egygyütt Febr. 17-dikén kívánt jó egés-
ségben megérkeztek Velenczébe, a' hova
délutánni 5 órakor a' minden felől oda
sereglett népnek örvendező kiáltozása 's
ágyudörgés 's harangzugás közben men-
tek-be.

Bemeneteljek valamint a' vällogatott
nemességnek 's mindenféle egyéb ran-
gú személyeknek sokságára, úgy a' bár-
káknak (tsajkáknak), czifra- 's gazdagsá-
gára 's nagy számára nevezé is igen ne-
vezetes volt. Kiszállván a' bárkából egye-
nesen a' Szent Márk nagy templomába,
's innét az imádságnak elvégzése után,
a' nagy piatzon által a' Cs. Kir. palotába
meniek, a' hova való felmeneteljek után
Császár ő Felsége magát az ablakból a'
népnek azonnal megmutatni méltóztat-
ván, cz a' maga szívének teljes örömét
ismét hármas Eljen! kiáltással nyilat-
koztatta-ki.

Febr. 13-dikán reggel minden Ve-
lenczében találtató Tisztikarokat közön-
séges pompával való audientziára bötsá-
tani méltóztatott Császár és Király ő Fel-
sége: estre pedig, ő Felsége Mária Lu-
dovika Fő Hertzegaszszony 's Pármai Her-
tzezné, a' Lombard-Velencei Vice-Ki-
rály Renát ő Cs. K. Fő Hertzegsége, 's
Károlina ő Cs. Fő Hertzegaszszonysága
által kísértetvén, a' *La-Fenice* nagy
theátrómot szerentséltették megjelens-
söckkel, 's a' levegőt hasogató örvendező
Eljen kiáltással fogadtattak.

Februárius 19-dikén reggel Császár
ő Felsége külömbkülömb nevezetes tár-
gyaknak, milyenek *Nostra Signora*
temploma della Salute, az azzal ösz-
szefoglaltatva lévő nevelő Institutum, 's
a' szép mesterségek' Királyi Akadémiája,
megszemléléseivel töltötte idejét: Császár-
né ő Felsége pedig ugyan ez nap' dél-
előtt a' Velenczébe lévő Fő tisztségek-
nek, 's a' délután a' Velencei, Udárol-
hatási rangal bíró, minden Dámadnak

adott audientziát. Estve, a' Cs. K. Felséges Familiának minden itt lévő tagjaival egyetemben, a' *S. Benedetto* theátrumát tisztelték-meg jelenlétekkel ő Felségek, 's a' véghetetlen sokaságnak itt is azon lelki elragadtatással való örvendező kiáltozása által fogadtattak, mellyel az ezt megelőzőtt estve a' *La-Fenice* theátrumán fogadtattak vala.

Mint hállatott Febr. 28-dikáig szándékoztak ő Cs. K. Felségek Velenczében maradni.

Ő Cs. Kir. Apostoli Felsége, Gróf *Melleri*ót, a' Lombard-Velenczei Udvari Cancellariust, az ő alázatos kérésese, szolgálatjából elbótsátni méltóztott.

B e t s.

Császár és Király ő Felsége, a' mult Jan. 26-dikán költ Felséges Rendelése által méltóztatott *Kolosvári Plébánus*'s egyszersmind Apátur és Kanonok Fő Tisztelendő *Szabó József* Urat, Kir. Tanácsosi méltósággal az Erdélyi Királyi Fő Kormányozósékhöz Papi és Tudománybéli Referendáriussá — 's a' Normális Oskolák' Inspektorát Apátur és Tituláris Kanonok *F. Tisztel. Knechtl* Urat, a' *Szebeni Theresianum*' árvaháza' Direktorává — mind kettőjöknek szép tehetségeiket 's az Egyház és Státus eránt való szolgálatjaik által szerzett érdemeiket tekintvén — kegyelmesen kinevezni.

A' boldog emlékezetű, sok szép érdemeiről esmeretes Cs. K. volt Consistorialis Tanácsosnak 's az Alsó Austriai Helvetika Valláson lévő' volt Superintendensének *F. T. Hilchenbach Wilhelm Károly* Urnak, az ő azon 15 esz-

tendőök alatt, míg a' Jólévő Egygyesület tagja volt, bizonyított fárodhatatlan szolgálataiért meghatározottatott, fülen és pántlikán függő, polgári nagy arany érdempénzt, Császár és Király ő Felsége, Jan. 4-dikén kiadott Felséges Rendelése által, a' boldogúlt Superintendens Özvegyének 's hátra hagyott gyermekelnek adni, 's azt, mint Felséges kegyelmének 's kegyességének jelét, a' Helvetziai valláson lévőök Császári Királyi Consistoriuma által néhiek által adatni, kegyelmesen méltóztatott.

Ő Cs. Kir. Felsége méltóztatott a' Polytechnikai Oskolában *Technica Chemiát* tanító Professor *Meisner* Urnak, az által a' feltaláltatott két Osztó műszerszámolékért (instrumentumokért) négy ezer b. b. forintokat rendelni, 's egyszersmind néki meghagyni, hogy ezen műszerszámolokról 's az ezekkel való hánásnak módjáról 's az ezekkel való előadást készitvén azt nyomtatás alá adja, 's azokról egyszersmind a' Mekhanikusoknak 's Műmestereknek megkivántató. utasítást adjon, oly végre, hogy az ő Műszerszámanak segedelmevel, mennél jobb Arcometrumokat és Thermometrumokat készítsenek.

Jelentés: — Mártzius' első napján véghez ment a' régibb Státus-Obligatiók' hetedik sorsvonása, és a' 15-dik Series jött-ki, melybe a' 10,815-től fogva 11,563 számokig befoglaltatva lévő *harmddfel per Centes Bankó-Obligatiók* találtatnak, 's 998,622 forint tőke-summát, 's a' leszállított bets szerént 24,965 for. 33 kr. interest tesznek.

Száz forint huszas pénzért adtak Váltó czédulában: — Febr. 26-dikán 251 $\frac{1}{2}$ — 27-dikén 250 $\frac{3}{4}$ — Mártz. 1. napján 250 $\frac{1}{2}$ — forintot.

A' marhahúsnak fontja, Betsben, Mártziusra, 15 krajtzárra határozottatott.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

A közelébb közlött Szombathelyi tudósításban megígért betses Versek:

„A' leg Kegyesebb Fejedelemnek I. Ferencznek Születése' napjára áldozza a' Szombathelyi Poesist tanuló Ifjuság.”

Oltárt emelyünk Társaim! a' kegyes Királyt ezen nap szülte; azon szelid Titust, ki a' nemzet' javára

Mint Atya, és Fejedelm figyelmez. Ő nyitja nekünk a' Haza' térein Minerva' áldott Templomait, holott Le vetve pór szennyét is elménk

Csinosodásra derülve fénylik. Hányan közülünk szük kalibák között Nyögnék keserves sorsokat a' kemény Munkák alatt izzadva, hogyha

Nyitva nem álma az ő előttök? Hány rongyba tejtett Mennyei ész setét Homálja gyászos Szenderidésiben Könnyezne? 's a' Felség' kegyelme

Szinte az égig emelte, — nagy lett! Áldott legyen fel kent Koronás Fejed. Szelid Ferenczünk, Gyámolya, Attya, és Reménye e' kis nyáznak, a' melly

Allalad él, gyarapúl, virágzik. Majd hogyha élünk emberi korra jut Bátoran ki lépünk Thronusodat kemény Fegyverrel, észszel, harczban, és a' Béke' ölcbe' hevülve védni

„Öröm-Dal, mellyet Első Ferencz Császari, 's Királyi Felséges Urunknak Születése' napján a' Szombathelyi Gynnasiumi Ifjuság éneklett. Szabó Mildós Profeszszor által.“

Istenek' képét hogy imádja, 's érzi Múltni vérszomját, örökös Dalokban Zengi Numáját leterült világnak Asszonya Róma.

Áldja Augustját Tiberis, — körülte

Vig öröm virradt, — csak iménte vérben Nyögte Jánusnak küszöbén zuzódott Szíve keservét. —

Ó FERENCZ, Néped' kegyes Atyja, testvér Vérhe dült adáz Napenyészet intett, A' midőn a' Hit, Haza, Trónus ingott, A' Koronára! —

Izzadó pályád kies útra tére, — Szent ügyed győzvé, leigézted újra Vétket irtózo Nyugalomnak Őrjét A' magas Égből!

Nem dobog szívünk. Paloták, Karámok Bizton ébrednek, 's örömet találván Naphaladtával megeléve térnek Béke! karodhoz.

A' veritékes Tudomány, az Erkölcs. Bátor ihlet, van, ki köszönje áldó Héyeit, 's fusson letörölni forró Homloka' neevét.

Ott egész hájban, szava nincs, lenémült Egy Szülő, neked, H a z a! szánt reménye' Músa' pályáján nemesebb törésért Nyerte babérán.

Itt buzog lélek-szakadozva gondos Atgja' nyugtán, 's hogy kizemelt virág is Honja', oltarán letchessé majdan A' heves Ifjú.

Mennyi jók, ollyak, Boronás Királyunk! Mint M a g a d; mint a' Nap is akkor él, ha Életet, 's izmos területést fúvalhat Földre, 's az Egre.

Elj soka köztünk, cregesd malasztid' — Igy örülj, 's Néped kiderült virányon Lépdegl már itt, mosologsz TE, 's Ő Egieket lát! —

Miskolczról Febr. 15-dikán. Tegnap Ns. Borsod Vármegye is itten fényes inneplést tartott Felséges Urunk' születése' napjának megülésére. 8 órakor számos Gyülekezet jött össze a' Reformatum templomba, 's ott ő Felségének hosszas életéért buzgó könyörgés tartatván

mozsarakból való háromszori lövés, és a' Palatinális Regementnek itt lévő Osztálya puskából Salvét adott. 9 órakor mind a' Vármegyének Rendei, mind a' Katona - Tisztség, és a' Gimnasiunmbeli Deákság a' Parochiális templomba gyülekezett, a' népnek pedig oly nagy sokasága, hogy annak egy része kívül a' havon állani kéntelenítetett. A' nagy Misést Püspök-süveg alatt fényes egyházi készülettel Méltós. és Fő Tiszt. Báró, Négyesi Szepes y Ignác z Prépost, Egri Kanonok, és Borsodi Fő Esperest tartotta, mellynek végével ő Nagysága Magyar nyelven a' Néppel mély ájtatossággal buzgó imádságot mondott Felsőges Urunknak hosszú életéért, és szerentsés uralkodásáért. A' Misének részei alatt az Avas nevű tetőre helyheztetett mozsarak durrogtak, a' Katonaság pedig a' templom előtt lövöldözött. A' Mélt. Báró Ur egész örvendezés fényét nevelni kívánván, gazdag chédde megvendégelte mind a' Ns. Vármegyének a' Generális Gyűlésre össze jött Tagjait, mind a' Katona Tiszteket, és az Egyházi s Világi Uraságokat. A' megelégedett szíveknek vidámságát nevelte a' Miskolczi aszúszőlő bor, mellyből a' Vendéglő Báró Ur bőven szolgáltatván, Felsőges Urunk hosszú életéért és az Uralkodó Háznak boldogságáért szíves köszöntések tartattak.

Erdélyből ily jeles tudósítás fordul elő a' Pesti újságlevelekben, Kolosvárról Jan. 1. ső napjáról: —

Tegnap estve, úgymint az eszterdönök utolsó nap án, a' Burkus Országi rendelés szerint, a' megholt Híveknek emlékezetét a' Kolosvári Evangelicusok nagy buzgósággal és ájtatossággal innepelték. Ez annyival nevezetesebb, mivel csak Kolosvárt, s ugyan itt is a' Reformatio idejétől fogva csak most legelőször

tartatott a' halotti inneplés. A' Hívek épületesnek tartván ezen tiszteletet, noha eddig töle irtóztak, most nagy szívbeli meglepedéssel, és helybenhagyással jelelték meg, érezvén magokban, hogy ezen szomorú emlékezet az ember szeretnek, és keresztyéni jó gondolkodásnak követésére, melió ohot adhat. — Más Vallásbeliek is számosan voltak jelen ezen gyászos tiszteleten, melly a' Holtak eránt való szíves emlékezetét megújítván, és az Istenben Nyugovók kedves lelkeit, mintegy az Élők között lebegni képzeltevéen, nem csak az ő jó példájoknak követésére serkenthet, hanem az élet rövidségére, s a' világi jóknak mulandóságára minden gondolkodó embert figyelmeztessé tehet. Sokan gyönyörködve észrevették, hogy ezen keresztyéni felvilágosodás a' Tudományok előmenetelének, és a' Fejedelmek Szent Egygyességének hasznos gyümöltse, melly által a' Polgári Társaságra is az Egygyességnek és Szeretetnek hasznai kiterjednek. Így tehát a' Kolosváriak is a' keresztyén Egygyességnek Európában mostan készülő templomára, ha többet nem, legalább egy kalán meszet vittek.

Anglus tselekedet. — Egy Anglus a' napokban elveszti Párisnak *St. Honore* nevű utzáján leveles táskáját, melyben egyebek közt 1000 font Sterling is találtatott Bankobligatzióban. Megtalálja egy utzán-üldögelő gesztenyeárus, s az Anglusnak nevét és szállását felírva a' táskában megtalálván, vissza viszi neki a' talált portékát, s kap. tőle jutalomul, a' legalább 10,000 forintokért, egy Frankot. Ettögy zugolódás nélkül. Az Anglus messziről követi, s tudakozóván utánna, és megértvén, hogy talosággal oly szegény mint betsületes — a' következett napon 4000 Frankot vitt neki.

E R D É D Y.

A múlt Esztendő elején közönségessé tétetett a' M. Vásárhelyi Országos Betegkórházának eredete és organizatioja. Ezen Institutum mostanig tsupán a' Jól-tévők segedelmének köszönheti fenn állását és gyarapodását. Az Institutum Elöljáróinak a' közönségnek számot adni kötelességek, és ezen kötelességeknél fogva köteleseknek esmerik magokat azon Jól-tévők neveit és Jótéteményeik mennyiségét közönségessé tenni, hők az Institutum fel állásától fogva az 1818-diki Esztendő utolsó napjáig ezen szent intézetet segélleték. —

1. Udvari Cancellarius G. Teleki Sámuel Ur ó Exc. ja	4166 40
2. Néhai Statuum Praeses G. Kemény Sámuel Ur és Özvegye Iktari G. Bethlen Kata Aszszony ó Exc. ajok	2558 44
Ezen kívül egy beteg tartására az orvosságon kívül minden szükséges requisitumokat ki szolgáltattak 5 Esztendők alatt.	
3. N. Gubernialis Consiliarius G. Teleki József Ur, és Özvegy Grófnéja, az ajánlott Conventios pénz beli segedelmet is 250. Cursus szerént Váltó tzedulákra reducalva	3456 51
Ezen kívül egy Betegét táplált 6 Esztendők alatt és ma is táplál az özvegy Grófné	
4. M. G. Mikes Maria Aszszony n. G. Teleki-József Özvegye	1000
5. Maros Széki Fő Tiszt G. Teleki Mihály Ur ó Exc. ja 568 Rfkat Conv. pénzben, mellyek váltó Czédulákra reducalva 250 Cursus szerént tesznek	1420
6. Gróf Bethlen Adám	1100
7. Erdélyi R. Catholicus Püspök Mgos. Rudnai Sándor Ur ó Exc. ja	1000
8. Gróf Haller János	1000
9. N. G. Torda Susánna G. Bethlen Sámuel. Özvegye	666 40
10. H. Szolnok Vármegye Administratora B. Veselényi József	600
11. A' Fejér Vármegye Fő-Ispánya G. Bethlen Imre Ur ó Exc. ja	600
12. B. Kemény János	500
13. G. Kendefi Adám	500
14. N. Fejér Vármegye Fő Notariussa Kis József Ur	500
15. K. Tábla Assessora Zeyk Dániel	500
16. H. Tábla Assessora G. Toldalagi Mihály	400
17. Procurator Daniel Mihály Ur	400
18. Udvari Consiliarius Mgos. Székely Mihály Ur	350
19. Fő Strázsamester és Cam. G. Lázár József	290
20. Camerarius Id. B. Naláti József Ur által ígért pénz ezen Betegek háza számára jövő Rése	200
21. M. Daniel Elek Ur	250
22. B. Kemény László	200
23. Cam. G. Teleki Ferentz	200
24. Cam. G. Teleki József, Lajos fia	200
25. M. Özvegy G. Petli Józsefné	200
26. Sárdi Simény Elek Ur	200
27. Torda Vármegye V. Ispánya Ugron István Ur	200
28. Nyugodalomra lépett volt Torda Vármegye Fő Ispánya M. G. Teleki Domokos Ur és Grófnéja G. Kendefi Susánna	105
Ezen kívül egy beteg tartására szükséges requisitumokat kiszolgáltatta 6 Esztendők alatt és most is szolgáltatja.	

- 29. M. Cseszvei M. Miske József Ur 100
- 30. Gubernialis Secretarius B. Apor Lázár 100
- 31. Fő Stráza Mester M. Hörváth Dániel Ur 100
- 32. H. Tabla Assessora M. Sala Sámuel Ur 100
- 33. Pórfőllista Csizsér Lajos Ur 100
- 34. G. Rhédai János 100
- 35. Cam. M. G. Bethlen Dániel Ur 100
- 36. Kisebbs Sínimlakban adakoztanak némely Jól-tévők 794
- 37. Két Izráeliták Vojtitz József és Denkof Izráel 30
- 38. Paszmosi G. Teleki Ferentz ad Esztendőnként 20 Rf.
- 39. A' G. Teleki Familia Sándonana Lineája ajánlotta egy 4860 Rf. Conv. pénzből álló Capitalissa viszont Capitalisnak elocalandó Interestének Interestét Esztendőnként.
- 40. Generalis és Cam. M. B. Vay Miklós Ur és Báronéja B. Adelshajm Johanna esztendőnként ígérték 60 Rf.
- 41. Aranyos Szeki Fő Tiszt és Cam. G. Kemény Miklós Ur egy beteg tartására szükséges dolgokat kiszolgáltatja 1817-től kezdve.
- 42. Gub. Secr. G. Lázár László ugyan azon időtől fogva fél Esztendői tartását egy betegnek magára válalta.
- 43. M. Vásárhelyi Tracteur Hauthard József 3 ízben maszkarás Bálokat adván ezen Intézet hasznára ezen alkalmatossággal jött be a' Jól-tévőktől 795 46
- 44. M. Vásárhelyen adott egy Piquenique jövedelméből 200
- 45. A' Magyar Jászó Társaság és más játékok alkalmatosságával jött be 686 45

Ezen kívül fával segítették az Institutumot: A' M. Vásárhelyi I. Communitás — Özvegy G. Kemény Sámuelné G. I. Bethlen Kata ő Exc. ja — Ó G. Petki Józsefné — G. Lázár József. — Ágy és Fejér némmével: Gr. Teleki Domonkosné Gróf Rendei-Susánna, B. Kemény Simonné G. Teleki Anna, Pálné G. Teleki Rákhel, G. Kemény Miklóshé G. Teleki Pólexena — B. Bánfi Ferentz né Zeyk Susánna. Özv. Zeyk Jánosné Zeyk Mária, Mlgos-Mara Urak, és B. Kemény Lászlóné B. Bánfi Agnes.

Ezen fundusokból és némely naturalékban adott kisebb adományokból áll fenn ezen Intézet az

1812-dik Esztendő Januáriusa 21-dik napjától fogva, és az óta az 1818-dik esztendő Decembere utolsó napjáig vétettek fel Betegek 414-en: ezek közül gyogyultanak meg 386. holtanak meg 28. és ezen megholtak között 12-en voltak olyanok, kik fél holtan vitettek be a' Politzia által. Ezek között R. Catholicusok 145. Reformátusok 163. Lutheránusok 9. Unitáriusok 6. Görög Vallású Unitusok 51. Disunitusok 41.

A' fenn írt adományoknak egy része a' ki adott Capitalisok Interestei mellett az Institutum költségére fordított, — meg maradtanak azokból Capitalisnak 18,921 Rf. 20 xr. V. Tz. és 1568 Rf. Conv. pénzben.

Az ember szeretőnek elég tudni, hogy szenvedő ember társai segítség nélkül szükkölködnek; a' jó Hazáinak elég tudni, hogy egy ilyen hasznos Intézet meg indítatott, és gyarapodására segítségre nagyon szükség! — Ez az első Betegek háza az Erdélyi Vármegyékben és Székely Székekben. — Ki ne ápolgatná az első szülötet? — Serkényen fel a' köz jó elő mozdítását elő segéllő buzgóság Hazánk fia és leányai lelkében! — mert egy ilyen köz lélek nélkül a' Nemzeti pallérozottság nem halad, — ebben áll az igaz Hazafűség. Áldozatok nélkül csak hang a' Hazafűi nevezet. —